

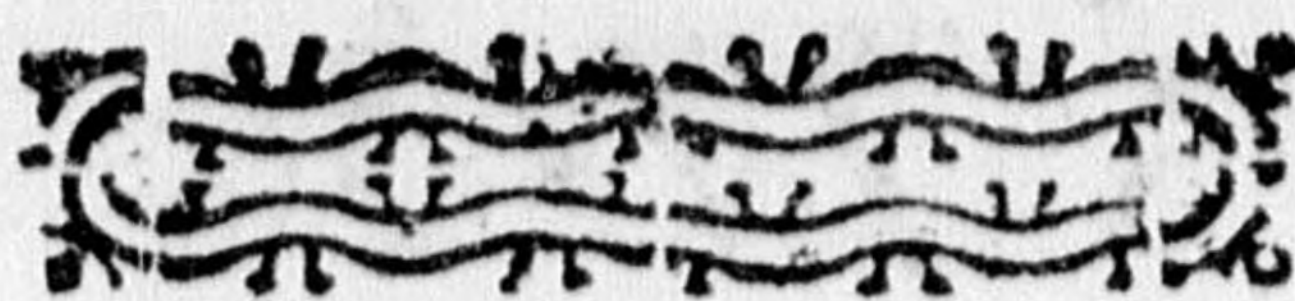


A' ROMAI TSASZARIÉS AP. KIRALYI FELSÉG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Pénteken 30. Septemberben 1791.

Némely elegyes jegyzések.

Nagy ohajtással várjuk a' Koronás fejeket Béts-
be; de még eddig sem a' Tsáizár, sem a' Tsá-
szárné, sem *Ferentz* fő Hertzeg meg nem érkezte-
nek; pedig tsak nem le-irhatatlan azoknak számok,
kik ő Felségére várokoznak. — Egy néhány Béts-
ben mulatozott *Abbások* olyan irást kaptanak nem
régiben kezekhez, melly szerint Bétsből 24 órák a-
latt el-indúltanak. — A' *Penjos* Hadi Tiszt Urak-
hoz az a' F. rendelés érkezett, hogy ha Polgári
Köntöst vélznek magokra, mind a' Kardon, mind
a' Kalapon lévő *Pordupélyt* olyankor tegyék-le, és
tsak a' *forma ruhával* viseljék azt. — A' Rege-
menteknek parantsolatjok ment, hogy a' magok
Tisztjeiket minden kitsiny dologert Bétsbe ne botsás-
sák



sák szabadsággal, hanem ha el-kerülhetetlen dolgok vagyon itten; és arról is rendelés vagyon, hogy az itt mulatozó Hadi tiszteknek neveiket minden hónapban ő Felsége eleibe vigyék.

Szániszándékkal-é, vagy mások után, de tsak alig ha nem hazudott a' Kurirnak azon Budai Tudósítója, ki az *Egri* Püspök Ur ő Exjáról azt írta vala, hogy meg-halálozott; mert ugy értjük, hogy Istennek hálá máig is él.

Következendő értelmű Udvari Végzést tétetett közönségessé ezen hónapnak 17 dikén ő Felsége, hogy mivel már a' Had el múlt; 's mindenfelé bőv aratás vólt: tehát a' jövő Október Hónapnak első napjától fogva, újra el fog kezdődni minden Ts. 's Kir. örökös Tartományokban a' gabona bé vitelért való fizetés; akár más idegen Tartományokból; akár *Magyar Ország*ról való legyen a' gabona, és e szerint minden felé szabad lészzen vinni és hozni a' Gabonát.

Ama Termélnzetnek sok rettentő *fatumait* kiállott *Komárom* Vároisa ezen hónapban is kéntelenítettett egy kis szereintsétlenséget ki állani. Itt olyan nagy szél támodott vala nem régiben, hogy némely házoknak a' Kéménnyeit is le szedte. A' Dunán hajókon álló Malmok között egyet ezen szél el szakasztván, ez más 4 vagy 5 Malmokat megint el-szakasztott; a' hid el-szakadott, és így megint egy káros és félelmes mozdulás történt vala ezen Város' lakosai között.

Érdélyben most folynak a' sok *Instellatziok*, mellyekről még ezután tudósittatunk. *Háromszéken* fő Tisztnak instelláltatott Gróf *Nemes János* Ur ő Nga, és a' Nemességgel együtt, a' Kormányzékbeli Biztosok' jelen létebben le tette a *homágiumat*, mellynek le tételével háromszor kiáltotta a' nép nagy örömmel: *Éllyen a' mi F. Királyunk II dik Leopold!*

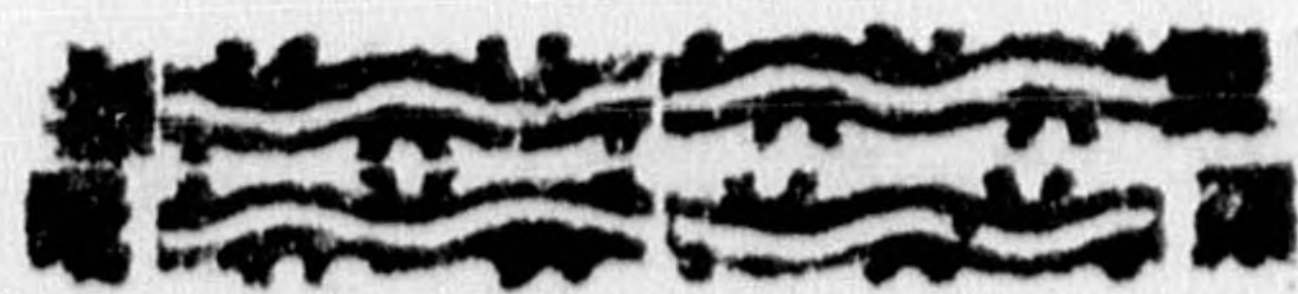
A' Generál Komandó adott vala ezen alkalmatofságra 3 ágyukat, és keményen ágyuznak vala. A' Gróf 3200 személlyeket vendéglett meg. Az ő Felsége Tzimere 's Neve egész étzaka meg vólt világo-
lágo-

lágosítva, és más nap virrattig tartott a' Bál, melyben 800 személyek vóltanak.

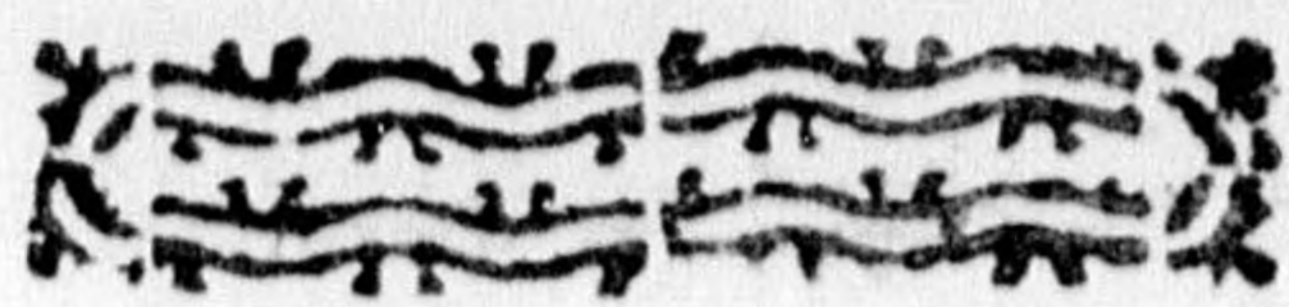
Alig lehet ki írni azon örömet, mellyet vettek a' Tseh Országbeliek közönségesen a' mostani Koronázásból, és az ő Fejedelmeknek édes Atyái indulatjából. — 17-dikben vala az az Audentia Prágában, a' midön egy arannyas erfényben ő Felségének 100 ezer forintokat, (egy Státus obligatiojában) a' Felséges Királynénak pedig 10 ezer arannyokat alázatosan által-adának. — Leg alább is 8 dik Oktoberig várjuk vala ő Felségét; de könnyen meg-eshetik, hogy 20-dikban sem lészzen itt-hon. Azt mondják, hogy a' F. Királyné rofszúl érzette vólna magát Prágában, és talám a' vólna meg nem érkezésének oka; de azonban a' szüntelen való esözések-is okozhatták.

Egy Erdélyi Gavallér Budán a' F. *Palatinus*-nál fordúlván-meg, azt kérdi ő Felsége tölle: nó hát hogy végződék az Urak *Diætája*? Nem leg-szebben biz a' Felséges Uram, mert ott szintén oly Vallásbéli vetélkedés vólt végre, mint akárhol. Nints mit velsenek hát az Erdélyiek nekünk Magyaroknak a' szemünkre, (mond a' Palatinus) ha ott, hol örökké nagyobb vólt a' Türedelem, szinte olly nagy lármát okozott a' Vallás.

Ugy értjük Budáról, hogy a' Kárdinális Ur ő Eminentziája a' Pesti két 'Sinatot maga asztalához méltoztatta vólna. Ha Nemzetünknek ezen első személye és fő Papja ezt tselekedte, ez egy való-ságos gyemánt kö az ő Eminentziája esmeretes Türedelmi Koronájában — és jó példát adott ezeknek is a' Türedelemre.



Debretzen 20 dik Sept. — Kedves Ur! Barátom Uram! — Már egy néhány izben olvastam az Ujságokban a' Debretzeni gyuladásokról egy két sort, vettem észre azt is, hogy bővebb tudósítást örömmel olvasna. Itten olly nagy a' rémülés a' gyujtogatók által el-hányt tzedulák miatt, hogy már nem csak a' Köz nép, hanem a' Fő Uraságok is kezdik az ablakaikat kövel bé rakatni, valamint a' Paraszt-ság, és a' kiknek föld házaik vagynak, sárral a' magok ablakát bé tapasztották minden-felé. Egy néhány héttől fogva a' Mester emberek semmit sem dolgozhatnak; mivel minden műzereiket a' pinzékbe, és az Udvarokon ásott jukaikba takarították. A' szegénység a' búzáját féltvén a' tüztől, az Udvarán gödrökben el-ásta, 's ottan szépen ki tsiráz-tatta, 's már most könyvezve nézi minémü nagy kárt valltak a' miá, hogy a' tüztől félvén alkalmas helyre nem rakhatta búzáját. Már mint egy 130 Telekeken vagy Udvarokon való házak, óiak, élésre való dolgok lettek hamuvá. Két Gazda nevezetes kárt vallott; edgyiknek malmai, máfiknak mostanában épült ujj élés házai, istállói lévén a' tűznek prédájaivá: tsak ezek ketten 6000 forint kárt igen vallottak. Sokra megyen már a' kár, na pedig máig sem szünnek-meg a' levelek el-hányattatni, melyben némely Elöl-járók házaik fenyegettettek. A' Tanáts mindent el követ, hogy ezen gonofzságot ki tanullya. Száz aranyat ígért annak, a' ki a' társait ki vallya, s magának pedig el áru-lónak grátziát. Akadt is már három Leány, a' kik ki vallák, hogy ők gyujtották-meg magok az Istállójokat. Ketteje már vissza szopta a' mit vallott, azzal álván elő, hogy ő tsak a' 100 aranyért vallotta azt. De a' egyik még most is vallya; de az, a' kire akarja kenni: tagadja. Egy Afzszonyt nevezett, a' ki nékiek egy egy ujj mentét ígért, tsak gyujtsanak. De alig ha ki nem mosdanak ezek belöle. — — Az Isten az illyen nagy gonofzságot másképpen szokta ki nyilatkoztatni. A' vigyázat igen nagy, kivált éjjel; mert ekkor még maga is



ga-is a' Fő Biró Ur sokszor meg-nézi a' Strásákat a' vigyázó helyeken; nappal pedig senki nem vigyáz, pedig mindég nappal estek a' gyúlások. Már ezután bátrabban lehetünk valamivel, mert a' nagy szárazság után az első el-indultak; ásztatják földünket. Erre is nagy szükségünk volt. Így talám többször borunk lesz, mert a' hegyeket termettek mondják, kivált a' hol a' jég el nem verte, csak a' vólt a' bajok, hogy a' szálló szemjei vóltak aprók. Na de majd el felejttem: az el múlt Ur napján Nagy Majtinban, Kállóhoz négy mértföld, el-megy egy szegény ember búza venni, meg veszi, de nem vólt szabad Innep nap; el megy a' Plebánushoz, az sem engedhette az Innep miatt, a' feleségét a' ki viselő vólt, el-küldi instálni, annak sem engedi, nem szabad dolgozni úgy mond: ilyen nagy Innepen Fogja a' szegény ember el-megy a' czeremoniát nézni, látja hogy a' Templom felé lövöldöznek; egyszer meg lát egy fojtást a' Templomon, most bizony úgy mond mingyárt dolgok akad azért hogy nem szabad dolgozni: úgy is lett, mert a' Templom meg gyúlt, és tornyostól edgyütt el-égett. — A' szép életnek köblinek az árpa 9 márfás, az őszinek hat hét márfás, az árpa 16 garas, a' zab 10, 12, Köbli. De még óltsóbb is lehet, hiszen Neszmélyen a' Duna mellett a' Rectornak egy 23 kevés Keresztjéből 16 véka zabja lett. Na csak van mit enni hálá Istennek, majd meg lássuk mit iszunk rá. Fogom erről is, több tudni való dolgokról is ez után az Urat bővebben tudositani.

Buda 21. Sept. — A' Budán tartatni kezdett Tisztelendő 'Sinatnak, eddig vólt folyamata röviden és velősen. (A' 'Sinat nevezetet senki se szegyenelje, mert ennek csak addig lesz rít értelme, míg a' gyakorlás által széppé nem válik; mint a' kurta Magyar ruhát ez előtt két esztendővel pajkosnak mondottuk, már most pedig szép, — *betsületes* — *Nemzeti*). — E' folyó hónapnak 12-dik és 13-dik napjai csak a' meg-jelenés' napjai vóltak (Dies comparitionis. 14-dikben reggeli 9 és 10 óra között



között öszve gyülekeztek a' Papi és Világi küldöttek, 's mások-is feles számmal a' Budai Ország Házában, melly a' 'Sinat' öszve gyűlése helyéül engedtetett: és ott mingyárt négy Papi, és négy világi, mind öszve nyóltz személlyek rendeltettek, a' kik a' Király Képe' viselő vagy Commissarius M. *Almási Pál* ö Exja' tiszteletére és hívására menjenek, 's mig azok oda jártak, ugyan annyi számmal arra választatódtak, hogy ö Exját az Ország' Háza kapujában el fogadják, bé kísérik 's székibe ültessék; a' Követtséget ö Exja' ajánlása, 's nem sokára el-is érkezése követte; bé-kisértetett azért, és a' leg felső helyre ugy ültettetett, hogy a' majd választatandó *Præsesnek* jobb keze-felől eszen, (két szék lévén rendelve a' több székeknél egy kevéssel előbbre.)

El-foglalván a' ki-mutatott helyet a' Királyi Commissarius, mindjárt minden köszöntő idvezlések' hátra hagyásával a' *Jövel Szent Lélek Ur Isten!* énekeltetett; az énekles után a' *Miskóltzi* mint leg-öregebb Püspök, a' dologhoz 's annak környülállásaihoz alkalmaztatott szép Imádságot mondott; mellynek végezetével a' *Szent Dávid* 'Sóltáriból ez énekeltetett: *Naphoz Napok adassanak a' Királynak.* — Ezzel a' Szent czeremoniának vége lévén a' Királyi Commissarius Ur ö Excja, a' *Szent* 'Sinatnak megköszöntésére és maga hivatalának le rajzolására egy igen szép Magyar *Orátziot* mondott, mellyre elméssen és nagy háláadatos indulattal felelt magyarul M. G. idősb *Rádai Gedeon* Ur, mint leg-öregebb Curátor, és ezek után el-olvastatván a' 'Sinatot illető Felsőges Parantsolat, M. Gróf *Teleki* Josef Ur *Præsesnek*, 's mivel tlt. Gróf most jelen nem volna, annak meg érkezéséig már említett idősb Gróf *Rádai Gedeon* Ur elől ülőnek, Mélt. *Pogány* Lajos Ur a' világi rendből első, *Szilasi* János Ur második, az Egyházi rendből pedig T. T. *Kármány* Josef és *Szöke* Ferentz Urak Notariusoknak választatván, a' tanátskozás el-kezdődött, a' *Szent* 'Sinat' munkálkodása' tárgyául a' Felsőges bé-nyújtott könyör.



könyörgő Levél foglalatja, 's az arra költ Felséges Rendelés vétettetvén fel.

Első dolga vala a' Budai Tiszteletes 'Sinatnak, hogy az ugyan azon napon, Pesten, a' Ns Várme-gye Házánál öszve gyülekezett Aug. vallástételt tar-tó Atyafiak Tiszt. 'Sinatját, arra válaszított Követ-ség által meg-köszöntse; melly végre ki is válasz-tott és el botsátott az Egyházi és Világi Rendből e-gyenlő számmal tisztes Követekeket, a' kik mig ma-gok követségeken jártak, tanátskozás tartatott ar-ról, hogy miket lehetne és miket nem a' gyüleke-zet tárgyai között, az Aug. vallás tételt tartókkal együtt, és egy-formán folytatni; de mivel ezt egy félnek meg határozni alkalmatlannak ítéltetett, ujj Követtség küldetett a' Pesti 'Sinathoz, hogy válasz-szon mind a' két T. T. 'Sinat, maga tagjai közül bizonyos és egy forma számú személyeket, a' kik *Mixta Deputatio formában* dolgoznák ki, mikben lehessen öszve egyezni, 's együtt dolgozni mind a' két 'Sinatnak, melly Követtség Buduról Pestre által menvén, már a' Pesti 'Sinatot az napi tanátskozás-sától meg-szüntnek lenni találta, és az onnan kö-szöntés végett botsátott tisztes követséggel Budára a' Szent 'Sinatba vissza tért; a' Pesti köszöntő Kö-vettség vissza menttével, maga követségéről hirt mondott; 's e' Követtségnek tökéletesítése más nap-ra halasztatott.

Mivel pedig a' jó rendtartásra valónak ítélte lenni a' Tiszteendő 'Sinat, hogy az öszve ülések al-kalmatosságával más jelen ne lehessen, hanem a' kinek maga Superintendentiájától bizonyság-levele, vagy hitele *Credentionálissa* vagyon; erre nézve még azon Gyűlésben ki nevezettek négy Egyházi és négy világi renden lévő Urak, a' kik az nap délyest ösz-ve ülvén Deputáció formában, e' dolgot meg-visgál-ják, 's ez eránt más nap jelentéseket a' Gyűlésnek meg tegyék.

Más napon tehát ugy mint September 15-dikén ismét öszve gyülekezvén a' Szent 'Sinathoz tegnap válaszított két Küldöttek még kettővel lokálittatván el-bo-



el-botsáttattak, hogy az elegyes öszve ülésről hirt vigyenek, és már most követtségekhez ragasztatott annak hurré tétele is, hogy a' Budai 'Sinat tsak a' Rend és Törvény szerint Küldötteket engedi maga Tanátskozásáiban jelen lenni.

Mig ezek magok Követtségekben jártak, az alatt a' *Credentionalisok*' meg vizsgálására rendelt *Deputatio*, bé mutatta maga munkáját; melly alkalmatossággal előfordult Tiszt. *Sinai* Miklos Uram' kívánsága, hogy a' Szent 'Sinatban, mint a' Debretzeni *Tractusnak*, vagy *Esperestségnek* küldöttje jelen lehessen: melly kívánságának erősségül bé is mutatatta *Sinai* Ur, a' sokszor említett *Deputatio* előtt a' maga *Credentionalisát* a' Debretzeni *Tractustól*; de mivel ezen hitel levél az ugyan Debretzeni Superintendentiának (mellynek minden Debretzeni Kerületbéli *Tractusok*, és így a' Debretzeni is függöképpen alatta vagynak) hire nélkül adattott, sőt a' Superintendencia, rendelt is más két Deputátusokat ugyan azon *Tractusból*, köz akarattal, egy Egyházit, és egy Világit, 's egyébaránt is ezen *Credentionalis* az egész Superintendenciának nemü nemü megvetésével, *Sinai* Uramat Superintendensnek nevezi, a' ki *Tractusból* nem küldettethetik; ezen 's több okokból a' hitel-levelet a' *Deputatio* bé nem vehette, és a' Sz. 'Sinat is erő nélkül valónak találta; ki küldettetett tehát *Sinai* Ur a' 'Sinatból, a' K. Commissarius Urnak is akaratjával, 's declaratioja mellett; meg engedtetvén azonban *Sinai* Uramnak, hogy az ötet küldő *Tractus'* törvénytelen tselekedetét írásban menthesse, a' több rendes és törvényes Követek pedig olyanoknak lenni meg ismertettek, és mindnyájoknak külön külön 'Sinat V. Notáriusá neve alatt Levél adattatott, mellyet az ajtón állónak annak idejében mutatni kelljen.

A' Pesti T. 'Sinat az oda küldött Követtséget kedvesen vette, az együtt dolgozó Deputációról tett javallást helyben hagyta, a' mint a' 'Sinatba bébotsáttatható személyek eránt is a' Budai 'Sinattal meg-



meg-egyezett, és mind ezeket nyóltz választott Követek által ezen 'Sinatnak tudtára adta, meg-küldvén egyfzersmind a' Budaiakkal együtt dolgozandó Pesti választattaknak neveiket: melly Követtséget vévén a' Budai 'Sinat, annak meg-határozását hogy a' *Mixta Deputatio* Budánn e' vagy Pesten dolgozzon, magának azon *Mixta Deputationak* szabad tettzésére hagyta.

Ezen *Mixta Deputationak* tehát idő engedtetvén a' munkálkodásra, a' harmadik öszve ülés nem elébb, hanem Sept. 20 dikán tartattathatott; a' mikor minekelötte az elegyes Deputaciónak, (melly Pesten Confil. Vai István Ur elő-ülése alatt dolgozott) munkája a' meg vizsgálás végett elő vétetődék; el olvastatott a' Prothocollum, melly magyarul iratott ugyan, de olly fel tétellel, hogy a' meg vizsgálás után Deákra-is által tételsék, mellynek olvasása közben elő jött, hogy az Oskoláknak mindeképpen lehető el rendelése-is munkába vétetődjön e' vagy nem: de az, a' két Prézeseknél már a' Pesti 'Sinatnak is tudva lévő meg egyezésével továbbra halaszthatónak itéltetett, ki vévén az Oskoláknak a' felsőbbektől való függését, melly most tanatskozásba-is vetetődött az alább irt mód szerint.

Ezek után el-olvastatván a' *Mixta Deputatio*nak bé muta:ot munkája; a' miket az, az Aug. választ tartó Atyafiakkal közösen munkálhatóknak itélt, olyanoknak lenni meg-ismertettek; a' mint hogy mindjárt meg is határoztatott, hogy az abban illetett dolgoknak siető ki-dolgozására öt rendbéli Deputatiók rendeltésenek ujjobban, nyóltz nyóltz személylyekből, ugy mint négy Egyházi, egy négy Világi Urakból állók, és azoknak a' mint más nap' ugy mint 21-dikén köz akarattal ki nevezettek, neveik különös Követtség által, a' Pesti 'Sinattal közöltesenek, olyan jelentéssel, hogy azon T. 'Sinat is maga Tagjai közzül hasonló számú Urakat rendeljen, a' kik együtt emezekkel köz akarattal dolgozzanak. — Sept. 21 dikén tehát — Már véghez ment az ezekről való tanatskozás, midön azomban

meg-



megérkezett a' Pesti Követség, és jelenti a' Pesti T. Sinatnak hasonló végezését azzal a' különbséggel, hogy ott a' ki dolgozandó dolgokat csak négy részre osztották; az adatott tehát feleletül, hogy különös Követség által tudtára fog mindjárt adattatni a' Pesti Sinatnak, az itt tett végzés, és kérettetni, hogy ötödik Deputatiot is rendeljenek; a' minthogy elbocsáttatván, 's megvivén a' réájok bizott izenetet a' Követek, meg edgyezett mind a' két Sinat abban, hogy öt Deputatiok dolgozzanak, mind a' két Sinathól a' fent irt mód szerint választottak közösen, úgy mint:

Az első. Az Eklésiák külső igazgatásának és a' Könyvek meg vizsgálásának módjáról. — *a' második.* Az Eklésiai fenytékről. — *a' harmadik.* A' Házasságbéli dolgokról. — *a' negyedik.* Az Oskolák' függéséről. — *az ötödik.* A' Fundatiókról, 's azokra való gondviselésről.

Ezen öszve ülésben el olvastatott T. *Sinai* Uramnak is mentsége *Instantia* formában: De a' mely mind elégtelennek, mind egyszersmind sértőnek, és ezután is vizszálokodásra czélozónak találtatván, ő Kegyelmenek a' Gyülésben hely nem adattatott, és hogy az eránt irt *Protocollaris Extractus* ő Kegyelmenek ki-adattasék, meg-határozottatott.

Ekkor a' Gyülés el-öszolván, a' ki-rendelt öt rendbéli Deputatziók munkához fogtak; és a' dolgoknak nyomos vóltához képpelt nem lehet reményleni, hogy munkájokat a' folyó Sept. hónapnak 26-dika előtt bé mutathassák. — Költ Budán 24 dik Sept. 1791.

A' Ts. és Királyi ujjanton a' Portához rendeltetett Követ B. *Herbert*, olyan egyezést tett közelebbről a' *Rájs Effendivel*, hogy a' mig a' rendes Posta út *Semlinen* és *Belgrádon* keresztül *Konstantzinápoly* felé ki tsináltatnék, addig a' Posta minden hónapban 2 versben *Szebenen* és *Bukoresten* keresztül végye úttyát: még pedig minden hónapnak első Kedgyén vagy Péntekjén, és másodiksor a' hónap.



hónapnak 15-dikén túl eső Kedden vagy Pénteken Ezen rend szend szerint az első Expeditio Oktobernek 4 dikén, a' második pedig 18-dikán fog megtétetni.

Külső Országot illető dolgok.

Frantzia Ország. — Párisban Sept. 13-dikától fogva nintsen vége a' véghetetlen örömnök. A' leg-elevenebb vidámság tekinget-ki minden Frantzia Polgárnak két szeme közzül; és a' Hal áruló Afzszonyok az öröm miá föld részegek. Midön ezen meg nevezett napon, a' Királynak tulajdon keze által iratott azon Levele, mellyel a' Constitutiót minden fel-tételek nélkül el-fogadta, a' Nemzeti-gyűlésben olvastatnék, a' nagy várokozásban mindenek el bámulva halgatnak vala; melly bé-végeződven a' leg nagyobb öröm kiáltással töltenek-bé minden szegeletek. — *Fayette* előbbször a' Gyűlésben fel-álván, e' következő 3 punktumokat javasolta Dekretom által meg-erősittetni. — 1-ben. Hogy a' Királynak titkos el-menetele miatt fogságban vagy per alatt lévő minden személlyeknek szabadság engedtsék, és ezek minden törvénykezés aloll fel-szabadittasának. — 2-szor. Hogy ezen Revolutiot illető minden egyéb perlekedés béli Processusoknak örökre való félre tétele iránt a' következő napon egy Dekretom adattasék ki. — 3-szor. Hogy az Országból való ki költözödés miatt szokásba jött minden némü Palsusok és egyéb akadályok el töröltessenek, és mindennek szabad légyen arra menni, a' merre tettzik. — Ugyan ezen napon egy 60 tagokból álló Deputatio válofztatott, melly a' Királyhoz küldettvén, a' Nemzeti-gyűlésnek ki mondhatatlan örömét és meg-elégedését jelentette. A' Király-is ezen Deputatiót minden ki-telhető leg-nagyobb meg-elégedéssel és belső meg-illetődéssel fogadván, minden előre való készület nélkül tsak sziv-béli érzékenysége szerint felelt. A' többek között ezen szovak igen emlékezetesek vóltanak beszédjében.



ben. — Már most jött el az a' szempillantás, melyben minnydjon egy Tagot kellett tennünk. — Azonban bé érkezvén a' Királyné is, egyik kezén a' kis Hertzeget, a' másikon pedig a' Hertzeg-afszont vezetve, ennek alkalmatosságával ismét szóllott a' Király, ezt mondván — *A' Királyné-is Gyermekimmel együtt részes én véllem ezen örömben és megnyugott indulatban.* — A' Királyné hasonló módon jelentette a' Deputatusoknak ezen indulattját. — Továbbá szóllott a' Király a' felől is, hogy a' *Kék pántlikás Rendnek* megtartásához lett volna ugyan magának kedve: de mivel a' Nemzeti gyűlés ellenkező Törvényt rendelt ez iránt, tehát már most ő Felsége is Fijával együtt ezen Rendről le fogmondani.

Már csak eddig elé-is le-irhatatlan a' Frantzia Polgárok öröme: de képzelje ki ki mi-némü indulattal szemlélte 14-dikben dél előtti 12 tödfél órakor XVI-dik *Lajost* muzikáknak harsogásai között, a' maga Királyi Házaiból, egész K. Familiájával együtt a' Nemzeti gyűlés palotája felé meg indulni. A' Király csak a' *Lajos Kerejztyét* tette vala ekkor köntöfsére. A' Királyné, a' Hertzeg, és Hertzeg Afszony egy szekérbe ültenek a' Királlyal: a' Ministerek mindjár utánnok mentenek egy más szekérben. Az Istálló Mesterek, Pá'sik és Nemzeti Gárdák valának a' kísérők. A' Király egy kerülő útat vett a' Városon keresztül, a' hol a' népnek örömláltása mindenütt az egeket verte ő Felségek után. — A' Nemzeti-gyűlés egy 10 tagokból álló és ő Felségek elejébe küldött Deputatio által fogadta-el ezen nagy vendégeit. A' Király, a' Ministertől kísértetve, a' Praesesnek jobbja felöll vette magának az ülő helyet: a' Királyné pedig, nem mészze a' Királytól, a' véle lévő K. Familiával együtt, egy óráló szék formába telepedett le. Ekkor a' fokaság mint egy el-némulva halgatván, a' Király e' képpen szóllította-meg a' Gyűlést:

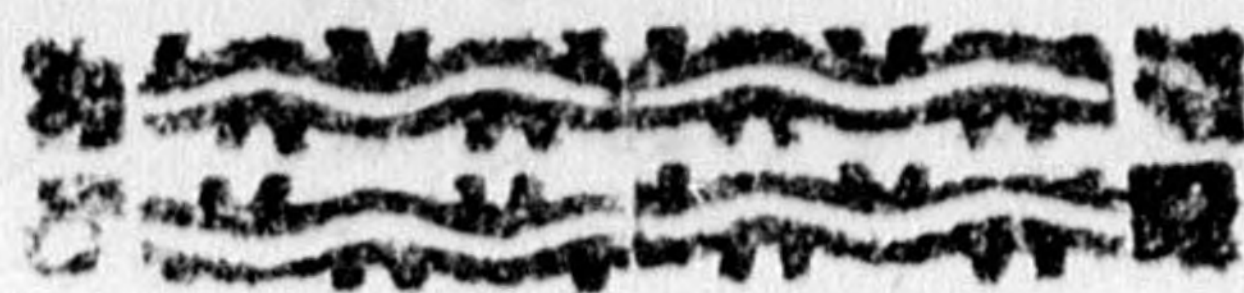
„Uraim! — Azért jöttem, hogy a' Constitutionnak tegnap meg-ígért el-fogadását meg-erősítsem.



tsem. Esküszöm tehát, hogy a' Nemzethez és Törvényhez hiv lézsek, és a' nékem adatott hatalmat arra fogom fordítani, hogy a' Constitutiot formáló Nemzeti-gyűlés által szerzett Constitutio fenn-tartsék, és a' Törvények bétöltsenek. „ — (Itt mindenek felkiáltották, hogy *éllyen a' Király*: a' Király pedig e' képpen folytatta további beszédét.) „Bár tsak ezen nevezetes időszakasz a' békeiség' és egyesség' vizsgálata állításának időbéli ponttya, a' nép' szerentsés állapotjának és az Ország boldogságának záloga lehetne! „ — Itt mindenek a' magok nagy örömeiket ismét az *éllyen a' Király!* kiáltásával jelentvén, a' Justic Minister kezébe adta a' Királynak a' Constitutiot, ki ennek a' maga nevét, az egy tseppet sem szünő égre ható öröm kiáltások között, alája irta. Meg esvén ez, feléje fordult a' Præses a' Királyhoz, és egy közönséges beszédet mondott-el, mellynek summás foglalattya ide megyen-ki.

„ *Király!* — Igen sok esztendőig tartott vizsgálata élések terhelték Frantzia Országot; a' Nemzeti-gyűlés ezeket el törölte, mellyel a' közönséges boldogságnak fundamentomát megvetette; az egész Nemzet megelégedett az ő Dekretomaival, melly szerint már minekutánna a' Constitutio szerint való Királyi méltóságot a' Király elfogadta, nints a' Nemzeti Gyűlésnek, mit kívánnyon, semmi egyéb hátra. (*Végre ezekkel a' szókkal rekeszti bé a' Præses a' maga beszédét.* — *Király!* — Melly nagy-nak kell szemeinkben, melly kedvesnek sziveinkben, és melly méltóságosnak Historiánkban lenni ezen ujjászületésünk időponttyának, a' melly — Frantzia Orzágnak Polgárokát — a' Frantziáknak Hazát — Néked pedig, mint Királynak, ujj névvel nevezendő ditsőséget és méltóságot, mint embernek pedig az örömsnek és a' boldog érzékenységeknek ujj forrást szerzett! „

Midön a' Király beszélleni kezdett, ekkor valamint a' Király maga, ugy a' Præses és a' Nemzeti-gyűlésnek minden tagjai fenn állottanak. De mi-



vel még a' Királynak el-érkezése előtt már egyezés esett vólt az iránt a' Gyülésben, hogy ennek tagjai, a' *Nemzeti Felsőségnek* meg-bizonyíttására a' Királyt le-ülve halgassák meg: tehát el kezdvén a' Király beszélni, azonnal előbb a' Præzes és utánna minden Deputátusok le-ültenek, mellyet a' Király ezébe vévén, maga is azonnal le-ült. — A' Præzes is fenn-állva kezdette, de le-ülve folytatta beszédét mind végig. — Valamint 13-dikban, ugy 14-dikben is igen erőssen meg vóltanak a' Városnak minden részei világositva. — 15 dikén Septembernek meg-határozta a' Nemzeti gyülés, hogy a' Király kérettefsék, hogy Párisban Sept. 18 dikán, az után pedig az Országnek mind a' 83 Departmánnyaiban közönségesen proklámáltassa a' Constitutiot; azon napra pedig, mellyen proklámáltatni fogja, közönséges innepet hirdettefsen.

Sept. 14-dikén a' *Fayette* fellyebb említett javasolásai is Dekretomba tétettének, u. m. hogy az Orzágból mindennek szabad legyen oda menni a' hová tettzik; továbbá hogy a' *Revolutiora* nézve fogságban lévő minden személlyek szabadon botsátalsanak.

Avénio Várofsának és *Venaisin* nevü Grófságnek régen ohajtott kívánságára is réá állott már a' Nemzeti-gyülés, melly szerint e' következő Dekretomot erősítette meg ugyan ezen napon — — „ hogy *Avénio* és a' *Venaisini* Grófság, Frantzia Országnek ezekhez való jussa szerint, és az ezekben lévő Közönségeknek 's Polgároknak nyilván kijelentett kívánságára, ez napságtól fogva Frantzia Orzággal foglaltassék együve: az Executiva Hatalom pedig értsen egyet a' Romai Udvarral, az ezen Udvarnak e' béli karáért való elég-tétel iránt. „

Berlinből ugy értjük, hogy itt ujra olly mérges szemekkel tekintget *Márs* Isten, mint a' *Rájkhenbaki* edgyezés előtt — és miért? a' *Dántzigi* és *Torni Processus* tsak alig ha a' Muszka ítélő széken is meg nem talál fordulni, hól az ellenkező Prokátor *H. Potemkin* fog allegálni. Leg-alább semmi más okot



nem látnak a' *Politikusok*, miért gyűjtessék össze a' *Pruszsus* Tábor, melynek Septembernek végéig békelléges lábra lépni már rendelése vala.

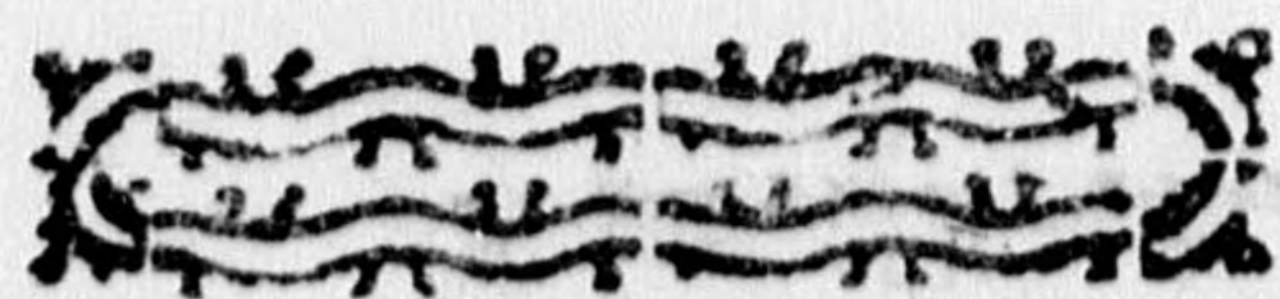
Itt Austriában Sz. *Pölten* egy tsudálatos házos-
ságot irnak le némely *Levelek*, hogy esett volna,
mely ha ugy van, valofággal tsudálatos is. Egy Had-
nagy el-vette nem régiben felelégül a' maga *Káplárját*.
E' mesének tettzik, de igaznak állittatik. A' *Kap-
lár Leány* vólt, ki tsak a' Hadnagy szeretetéért öl-
töztvén *Férfinak*, 5 esztendőig hadi szolgálatot tett;
de minekutánna szülei meg hóltanak, igen nagy gaz-
daglág maradván rá, magát ki nyilatkoztatta, és
Kedves Hadnagyának így lett törvényes *Felelége*.

Miskoltzról, Sept. 15 dikén. — „ A' napokban,
következendő tzimü munka jött kezembe: — A'
fekete epés mértékletnek (*temperamentum*), és az
alatt el-rejtezett számtalan és tündéres betegségeknek,
nevezetesen pedig a' köszvénynek, és láb köszvény-
nek, úgy az ótvárnak és arany-érnek az új tapasztá-
lásokból, különösen pedig *Grant Vilhelm* tudós Lon-
doni Orvosnak képzeménnyeiből, rész szerént Angli-
ából Magyarra fordította, rész szerént ki dolgozta
Benkő Sámuel, N. Borsod-Vármegyének Fő Orvosa.

Ezen munka 459 lapból áll. — Azt írja könyve
végén a' tudós *Hazafi*:

„ Ide akarám ragasztani (úgymond) a' fő szédel-
gésről, és fájáról, meg tébolyodásról, a' sárgaság-
ról, szél-ütésről, és tagok' el-esésekről, tulajdon
tapasztalásaimból össze-rakott és le-irtt munkámat
is; de éppen a' húzá vissza szándékomat, hogy tsak
ezen el-készültt munkának ki nyomtatása is nem sze-
gény *Legénynek* való. “

Meg tettzik ezen példából is, hogy nem a' Ma-
gyar Tudósokon múlik, a' Tudományoknak édes
Anyai Nyelvünkön való terjedése. Mert ezek ma-
gok' meg erőltetésekkel is készek buzgó *Hazafiságokat*
meg mutatni. *Benkő Sámuel* Ur egygy azon *Diszei*
közzül édes *Nemzetünknek*, kiknek köz-halznu mun-
káikat érdem - pénzekkel jutalmaztatták a' külső Uni-
versitások; a' ki tehát említett munkájából is széle-
sebb



sebb ki-terjedésű ditséret reménylhetett volna bizonyosan a' jövedelmen kívül, ha azt idegen nyelven írta volna: kész volt mindazáltal, tulajdon hazná' 's ditsősége' rövidségével is Hazája' bölögságát és ditsőségét nevelni; 's példájával Hazánk' tehetős Fiait a' Közjó' hathatós elő-mozdítására ébresztetni — Nemzeti Litteráturánknak Metzenásokat tamasz-tani. “

A' ki a' *Miskóltzi*, *Diós-Györi*, *Aranyosi*, és *Csuai* tsap-székeket, serföző-és palinkaházat, 's vásárokat, ezen folyó Elztendőnek elő Novemberétől fogva ki akarja árendálni: jelentse magát a' *Pesti Cameralis Administrázió*nál.

Pesttől Sept. 18 dikán költ utolsó Tudósítása *Doktor Réz Josef* Urnak, a' mellybe jelenti a' Közönségnek, hogy még a' jövő Karátsanig Pesten fog maradni; mivel azon Patienseknek száma napról napra nálla nevekedik, a' kik külön külön környül-állások végett segedelmében mind ekkoráig nem részesülhettek: — — — Noha *Szent Mihály* nap után Bétsbe szándékozott bizonyos dolgai eránt fel-menni, de nem hogy ottan örökös lakóul maradna, hanem a' midőn el tett tzellyát el ér-ven ismét Magyar Országba vissza jön, a' hol tel-lyes igyekezettel azon fog szorgalmatoskodni, hogy mindenek előtt meg mutathassa kedves Hazájához vonzó szeretetét, és hogy hőtig igaz fia maradni kíván. Lakása lészzen *Szent Mihály* nap után is a' *Hatvanyi* kapun kívül a' *Benitzki* Ferentz Ur Há-za-ba.

NB. Különösen tudósítja ezen Doktor Ur a' *Debretzen* Kerületbéli Közönséget, leg-inkább azokat, a' kik azon már többször említett *Angliai Szem Balsa* ból és ugyan olyan *Spi itu* ból re zesülni akarnak, tehát *Debretzeni Szabad Királyi Vároisá-*ban ifjabb *Keresztesi* *Isván* Uramnál volt *Gróf Kál-*lai házában ugyan azon az árron és olly valóság-ban, valamint a' szerzőnél lehet nyerni főképpen most a' *Szent Mihály* napi Szabadság alkalmato'ságával.